

דעת הקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גיליון מס': 364 פרשת: ויקרא שבת קודש ז' ניסן תשפ"א (20 במרץ 2021 למניינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

ניסה	17:32	18:29	19:05	ציאה	ר"ת
תל-אביב					
ירושלים	17:15*	18:27	19:05		
חיפה	17:21	18:28	19:05		
באר שבע	17:32	18:28	19:05		

*לנוהגים 40 דק' 16:55

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

"לב טהור פרא לי אלקים"

מקוה טהרה בלי מים - "ניקוי יבש"

ובזה מוכן מה שמוכא בהפטרות פרשת פרה, שהנביא יחזקאל אומר: "וזרקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם". ולכאורה קשה, הרי כדי להטהר במקוה טהרה, יש להכנס למים, ואם שפכו על הטמא אפילו כל מימות שבעולם, הרי זה נשאר בטומאתו (כמבואר במגילת הבלות לרמב"ם פ"ח הל"ז). אלא כוונת הנביא יחזקאל היא, שכמו שהטובל במים נעשה טהור, כך המכוין לבו לטהר את נפשו ממחשבות השקר והדעות הרעות, הרי זה טהור (רמב"ם סוף הלכות מקוואות). כלומר, יתכן ניתן להגיע להשגות בטהרה על ידי קדושת המחשבה, השקפות טהורות והנהגות נכונות, וזה ממש כעין קרבן "ריח ניחוח אשה לה". זו לא חכמה להביא קרבן - כבש, עז, עגל, תורים ובני יונה ומנחת סולת - אלא החכמה הגדולה ועבודת ה' העצומה היא לעשות לעצמו קרבן. וזה גם בבחינת "רוח נשברה, לב נשבר ונדכה, אלקים לא תבזה". ויכול לזכות ולהיות בבחינת "לב טהור פרא לי אלקים", והיינו כאשר עושה בעונה "לב נשבר", משמים עושים לו "לב טהור".

קרבן ממש - כמה דוגמאות מעשיות

מי שעושה שלום בית בביתו, ומיותר, שותק ומקדש שם שמים, הרי זה קרבן למהדרין. וכן מי שמרבה שלום בין החברים, הקהילה ושאר האנשים, ומוכן להכנע ולהתבטל גם כאשר לפי דעתו הוא הצודק, הרי הוא נקרא קרבן ממש - קרבן למהדרין. וכן מי שמתגבר על כל מיני תאוות למיניהם - בעבודה, במשפחה, בדרכים ובנסיעות, ומכוין להתקדש, ועושה ומעשה במסירות נפש והגוף למען משפחתו, הרי זה קרבן למהדרין. וכן המוותר על טלפון עם כל מיני בעיות הקשורות ליראת שמים, גם כאשר יש מתירים, וגם כאשר יש אישור מהרבנים אלא שזה לא חלק, ולוקח לעצמו רק טלפון לשיחות בלבד, ועושה כן במסירות נפש ואהבת ה', הרי זה קרבן למהדרין מן המהדרין. וכן להתאמץ ולשבת בבית הכנסת לבית המדרש על כסא של עץ - בלי ריפוד ובלי לכות (וכפי שכתב הרב שטיינמן זצ"ל). וכן המכוין להתקדש מידי פעם על ידי תענית הראב"י. וכיום שיש טירדות גדולות בקניות ושאר הסידורים לחג הפסח הבא עלינו לטובה, יש לעזור ולסייע בבית כמה שיותר, והרי זה קרבן ממש לכבוד ה' יתברך, והעושה כן אשריו ואשרי חלקו.

ושמעתה פעם מפי הצדיק והקדוש מבאר שבע זיע"א, שהיה נוהג להתרחץ בביתו בחודש אלול ובעשרת ימי תשובה בחושך ממש! ויתכן שאנחנו צריכים לעשות כן כל השנה - מקלחת בחושך - והרגל נעשה טבע. וזה לא קשה ולא כלום, וחוש המישוש חי וקיים. והעושה כן, נכנס למקום טמא ויוצא קדוש, ואשריו ואשרי חלקו! והרשעים בחושך ידמו, ואילו הצדיקים בחושך יתעלו ויתקדשו, וזה קרבן, ויש בו הקרבה גדולה לקדושה ולצניעות. ומסתמא כך היו מתרחצים רבי יוסי ורבינו הקדוש (עיי' שבת ק"ה: בפס"י ב"ר"ה לא נכתלחו). והלואי שנוכה לקרבנות כאלה - "ריח ניחוח לה". שבת שום.

ללמד אותנו שעשייה חיצונית והלב ריק ואין בו עבודת ה', זה לא טוב, אלא צריך תמיד שתהיה לנו עבודת ה' במחשבה בדיבור ובמעשה.

קרבן בזמן הזה - למהדרין

חז"ל הקדושים מלמדים אותנו דבר נפלא, מאחר והעיקר הוא הלב, והקרבן הוא רק דבר אמצעי, ממילא כשהלב מתעורר באמת, מותר להביא אפילו מנחת סולת, וכשהלב מתעורר במסירות, בדבקות, באהבה ובאמונה שלימה, באופן כזה אף מנחת סולת אין צריך להביא, משום שההתעוררות הבאה מכל הלב, שווה מלינינם! וזה יכול להיות בכמה וכמה אופנים וכדלהלן. והחידוש בזה הוא, שאף בזמן הזה שאין מוצה, ואין קרבנות ואין בית המקדש, עם כל זאת הוא זוכה להקריב קרבנות למהדרין, והוא בבחינת "לב טהור פרא לי אלקים".

דוגמאות מעשיות של חז"ל הקדושים

חז"ל אומרים (סוטה ה'): אמר רבי יהושע בן לוי, בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקדוש ברוך הוא, שבשעה שביית המקדש קיים, אדם מקריב עולה - שחר עולה בידו, מנחה - שחר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, ע"ש. וכן מובא בגמרא (בבב"ב טו.), כל הנפנה, ונוטל ידו, ומניח תפלין, וקורא קריאת שמע, ומתפלל, כאילו בנה מוצה, והקריב עליו קרבן, וכאילו טבל במקוה, ע"ש. ובש"ח הקדוש פסק כן למעשה, שכאילו טבל, ע"ש. וכן מובא בגמרא (תענית ה'): על סדר הקרבנות, שבזמן שקוראין בהם לפני מעלה אני עליהם כאילו הקריבום לפני, ואני מוחל להם על כל עוונותיהם, ע"ש. וכן מובא בגמרא (סוטה טו.), כל העושה איסור לחג באכילה ושתייה, כאילו בנה מוצה והקריב עליו קרבן, ע"ש. וזה כעין מה שכתוב בגמרא (תמיד כז.), בשזמן שאין בית המקדש קיים, שולחנו של אדם מכפר עליו, ע"ש. ובדאי שיהיה לו לב טהור.

קרבן למהדרין מן המהדרין

רבינו החזון איש זיע"א היה אומר, שהמלה קרבן נאמרת אך ורק על מי שנהרג על קידוש ה', ואסור לאמרה על מי שנפל בידי אנשים קשים, וכתוצאה מכך נזוק או הפסיד, שהוא "נפל קרבן" בידי אנשים אלו. קרבן היא מלה קודש, ומיוחדת אך ורק לנהרגים ממש על קידוש השם. וכמוכן שדבריו הם קודש קדושים. וחז"ל הקדושים מוסיפים ללמד אותנו על קידוש השם, שגם מי שמוטר נפשו בתפלה, ומכוין כן ממש באמת למות על קידוש השם, ולא רק למוטר נפשו בפקדון, אלא ממש למות, זו זכות ממש, וכאילו מת ונפטר מן העולם הזה (עיי' ב"ב"ק ס"ג במדבר), וכן בכל המקומות שבתפלה שחובה לכיין כן (עיי' משנה ס"ג ס"ג, ובה"ש ס"ג ק"א ס"ג ל"א), וזה באמת קרבן קודש - למהדרין מן המהדרין - ובלבד שיכוין לבו לשמים באמת ובשלמות, בגעגועים, בשמחה ובקשה וקדושה להגיע לכך, ואף להמחיש לעצמו את מיתתו ואת האלמנה והיתומים, ואשריו המכוין כן.

קרבנות - חוקי התורה הן

בפרשת השבוע, פרשת ויקרא, מבואר בתורה כל דיני הקרבנות - חטאת, אשם, עולה, שלמים ותודה. קרבן עולה, כולו עולה לה', ומאידך קרבנות חטאת ואשם נקראים קדשי קדשים, ונאכלים רק לכהנים, וכן שאר הקרבנות, וכולם הם חוקי התורה (כמבואר במגילת הבלות מעילה), ועל הקרבנות העולם עומד (כמבואר במשנה ר"פ לטו"ה), ומפורש כן בפסוק "ריח ניחוח לה".

כל אדם יכול להביא קרבן

והחידוש בתורה הוא, שכל אדם יכול להביא קרבן - עשיר, עני, ואפילו מסכן גדול שאין לו כלום. העשיר מביא קרבן, העני מביא תורים ובני יונה, והיותר עני מביא מנחת סולת. ואפילו הגויים יכולים להביא קרבן לבית המקדש, לכבוד ה', והקרבן מתקבל באהבה. והחידוש הוא, שהגויים יכולים להביא קרבנות גם בזמן הזה שאין בית המקדש, ויכולים להקריבו בכל מקום שרוצים (עיי' זבחים ק"ה:), והעיקר שיקריבו קרבן עולה לשם שמים (עיי' רמב"ם ספ"ט ממעשה הקרבנות), וקרבן זה מתקבל באהבה לפני ה' יתברך - "ריח ניחוח אשה לה".

מה מטרת הקרבן?

בספר החינוך (בפירוש תרומה ופרשת ויקרא), מאריך לבאר וללמד אותנו את ההשפעה הנעשית על ידי הקרבן. והיסוד הגדול הוא, שמה שאדם רואה בעיניו, הרי משפיע עליו מאד. וכשעושים פעולה רוחנית לכבוד ה' יתברך, העשייה החיצונית מושכת את הלב הפנימי לכבוד ה' - אחר הפעולות נמשכים הלבבות - וקובע בנפשו ובלבו כח לב טהור למעשים טובים.

העיקר הלב

וחז"ל הקדושים לומדים מאכן (מנחות ק"ה), אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים. כלומר, גם העני שאינו מביא קרבן, ואפילו לא עולת עוף, אלא רק מנחת סולת, מכל מקום כאשר הוא מכוין לעשות כן מכל הלב, ומכוין ועושה כן לשם שמים, ומהרהר בתשובה, הרי הוא כמו העשיר שהביא קרבן גדול. ויש בזה נחת רוח לפני ה' יתברך, ועליו נאמר "ריח ניחוח לה". והפסוק משבח את העני יותר מהעשיר, ואומר עליו: "ונפש כי תקריב", שמעלה עליו הכתוב כאילו מקריב את נפשו ואת גופו לקרבן (עיי' מנחות ק"ה). ומכאן לעוצמה הגדולה ולתועלת המרובה, שכאשר יש בקיום המצוה לטובה מכל הלב, כמה רעש גדול זה עושה בשמים לטובה, משום שזה העיקר - לכיין ולעשות לשם שמים.

"זבח רשעים תועבה"

זה פסוק בספר משלי (פס"ג ל"א), והביאור בו הוא שכאשר חסר מסירות וכבוד למצוה, ורואים עליו זלזול ואדישות, הרי זה תועבה. ומפורש כן בגמרא (בבב"ב כ"ג), שמי שלא מנקה את גופו, ומתפלל בחוסר נקיות, אף על פי שהתפלל, תפלתו תועבה. וכן אם מביא קרבן, ואפילו קרבן של עשיר גדול, ולא עשה תשובה בעת הקרבתו, הרי זה תועבה (עיי' שפיעות י"ג). ואם מדובר בקרבנות של עיר הנידחת, הכל תועבה (בבב"ב ק"ה). והמלה תועבה - תועה אתה בה (עיי' גר"ם).

'שיר האברך' לא היה ולא יהיה!

שלום וברכה מורי ורבותי!

אם היה שייך להוציא ספר עם התגובות שלכם על שיחתנו מהשבוע שעבר בעניין 'אשת אברך', הרי שהיה זה ספר מוסר חד כתער לכולנו ובראש ובראשונה לי אני עבדכם הנאמן.

אתם יודעים שהעדות העיקרית לדרשה טובה היא שאגות ה'חזק וברוך' שנשמעים בסופה, רמת הדציבלים של ברכת "חזק וברוך" מעידה על רמת ההנאה והלקח אותם הפיקו השומעים מהדרשה. כך גם בכתבת מאמר, רמת התגובות בשבוע שלאחריו היא זו המעידה עד כמה היו הדברים קולעים ונצרכים.

ואם הדרשה נמצאים כל העם לפניך ויש להם את האפשרות להביע מיד את דעתם, בקלות, במהירות וללא מאמץ או עלות מעבר. הרי שבמאמר, בו הכותב לא נמצא לפניך, קשה הדבר שבעתיים. מה שאומר שעל כל תגובה, יש לצרף את כל אותם שלא הצליחו להגיב...

או לאחר ההקדמה הארוכה הזו, גם אתם מבינים שהיו תגובות נאות, סוערות, רועשות, מלאות גרש ואפילו דמעות. ועם כל זה איני קורא לספר התגובות שניתן להוציא מכם ספר של שירות תשבות ומחמאות אלא ספר מוסר חד כתער, ומיד אסביר גם מדוע.

הלחץ של התגובות, ההתרגשות והדמעות מעידים עד כמה זה היה חסר, ואם זה היה חסר זו אשמנתו. אם את מנת הכח הקטנטנה הזו יכלנו להעניק עוד לפני האיחור הנוראי הזה, הרי שנוכל להתנחם ב"טוב מאוחר מאשר לעולם לא", אולם לא יותר מזה.

או ראשית לכל, יקבל על עצמו כל אחד מאיתנו להלל לשבח לפאר לרומם ולהדר את כל מי שבסביבתו ועלול איכשהו לקבל כחות ממילה חמה ומחמאה היוצאים מפיו. מניסיון, התוצאות מפתיעות.

ולפני שנסיים עם הנושא, אספר לכם שאחת התגובות הרגועות יותר, אולם המרגשת שבכולן, היתה תגובתה של מרת אמי הרבנית תל"ט"א שקבלה את המאמר עוד בטרם ראה אור על ידי פעילנו הנערץ מוסר הנפש רבי אליהו שמלה, והגיבה את המלה הבא: "ישר כח, קבלתי חיזוקים וכח להמשיך לתת לרב ללמוד וללמד". מרגש...

והנה לאחר שהשקענו שבוע שלם בשיחה על אם הממלכה "אשת אברך", מן הדין היה לשמוע אי אלו רטינות מצד ציבור האברכים שלכאורה נשכת, משהו בסגנון של: "ואני? כאילו לא פה"... וכדומה. אולם הדממה המוחלטת בה קיבל קהל האברכים את חוסר הזכרת שמו בשירת נפשה של האשה, ואפילו החיזוקים העצומים על גוף הנאמר, מעוררים תהיה בדבר חוסר הציפיות של הקהל הזה לקבל תשבות או אפילו הכרה במעשיו.

אולם האמת היא, שאברך בעצם מהותו אינו בעל ציפיות למשהו אישי השייך אליו. אברך מעצם היותו אברך מעיד על כך שאינו חשוב על עצמו. בעצם הבחירה שלו ללמוד וללמד לשמור ולעשות הוא מפנה את תשומת הלב שלו מעצמו לאחרים. הוא לומד גם בשבילם, מלמד גם בשבילם, ועושה אף מעבר למוטל עליו למענם. אם היה חושב על עצמו, היה יוצא לעבוד ולמלא את יומו במזומנים, והרי את הכשרון יש לו יותר מכולם...

רק שנבין באיזו רמה מדובר.

"רב הונא בשם רבי חנינא אומר: נביא כופף ידיו ורגליו ויושב לו לפני כהן". כלומר, נביא נוהג ככהן גדול כבוד גדול עד כדי ביטול עצמי והכנעה גמורה. "משוח בשמן המשחה קודם למרובה בגדים" - כהן שזכה להיות משוח בשמן המשחה שהוא הכהן הגדול המקורי על פי התורה הוא קודם לפני הכהן שהוא 'רק' מרובה בגדים בזמן שכבר לא היה שמן המשחה. "נביא קודם למשוח מלחמה, משוח מלחמה קודם לסגן, סגן קודם לראש משמר, ראש משמר קודם לראש בית אב, ראש בין אב קודם לאמרכל, אמרכל קודם לגובר, גובר קודם לכהן הדיוט, כהן הדיוט קודם ללוי ולוי קודם לישראל, ישראל לממזר, ממזר לנתין, נתין לגר, גר לעבד משוחרר". כלומר, יש לנו ביהדות מהרמה הגבוהה ביותר שזה מלך שקודם אף לכהן גדול, עד הרמה הנמוכה ביותר שזה ממזר ואחריו נתין ועבד משוחרר.

ממשיך המדרש ומלמדנו: אימתי אמרנו את כל המעלות שדיברנו עליהם עד עכשיו? בזמן שכולם שווים, "אבל אם היה ממזר תלמיד חכם, קודם לכהן גדול עם הארץ", שנאמר: "קרה היא מפנינים" ועל זה דרשו חז"ל בגמרא: יותר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים.

כל המעלות שיש לנו ביהדות נכונות עד שזה מגיע לתורה. כאשר יש ממזר תלמיד חכם, אנחנו מקדימים אותו לכהן גדול עם הארץ.

ממשיך המדרש ואומר: חשבנו, שמתו נקדים את הממזר תלמיד חכם לפני הכהן גדול עם הארץ? או ששניהם נמצאים בשבי, או ששניהם נמצאים בלי בגדים, או ששניהם נמצאים בלי לחם לאכול. אבל אם המצב של שניהם מצוין ועשינו איזה כנס גדול, או הגענו לבית כנסת ויש שני מקומות, מקום אחד גדול ומרכזי להושיב

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

בו את אחד מהם ומקום אחד פשוט יותר להושיב בו את השני, חשבנו שבכוז מקום שיאף אחד מהם לא עומד למות, את מי נכבד יותר? את הכהן הגדול.

סוף כל סוף הכהן הגדול מייצג את עם ישראל, הכהן הגדול הוא המקשר בין עם ישראל לאביהם שבשמים, לא היינו חושבים שנקדים את התלמיד החכם הממזר לפני הכהן הגדול הזה.

על זה אומר המדרש: לא נכון, "אמר רבי אבין: אף לשיבה" - את מי מושיבים למעלה? את מי נושיב בראש? את מי נכבד בפני כל הקהל יותר? את הממזר התלמיד חכם. ולכהן הגדול נאמר: במחילה מכבודך, היה פה רק כסא אחד של אליהו הנביא, קח כסא של כתר, שים לידו, תתכבד במקומך ושב. ואם הוא יפגע? אז שיפגע. ואם הוא יאיים שהוא ילך? יגידו לו: לך, כי אתה בסך הכל כהן גדול, אין לך זכות להיפגע, אין לך זכות להתלהב מעצמך, אתה כאין וכאפס מול הממזר הזה שזכה ונהיה תלמיד חכם.

ואם לא מספיק להבין את גדלותו של האברך, בואו נלמד איך בכלל אנשים כאן חיים בזכותו של אותו אברך ולאו דווקא מכח לימוד התורה שלו המגן ומציל בצורה כללית את עם ישראל בארץ ובעולם.

הגאון מוילנא אומר שלפני שה' פוגע באדם הוא עושה חשבון עם כל מי שמסביבו אם מגיע לו הצער הזה. כלומר, יתכן שיש אדם שמגיע לו למות, אבל ה' אומר: בקצה הרחוב יש לאדם הזה שכן בן תורה מובהק, כזה בחור עדין נפש, שלמרות שגילו של האדם שהגיע זמנו הוא שבעים, האברך עדיין ייקח את זה קשה. כי אומר: "ימי שנתינו בהם שבעים שנה, ואם נבחרת שמונים שנה" ומי שלא מגיע לגיל שמונים כואב לו הלב שהוא נפטר, זה יגרם לו שלוש דקות של צער, והשלוש דקות הללו לא מגיעות לו, אז אני לא אקח את השכן שלו.

אחרי שבוע, אותו אברך בן תורה, עדין נפש, עושה איזו עבירה קטנה, ביטול תורה עדין, משתחצן על מישוהו שלא כדן. ה' אומר: הא, עכשיו מגיע לך שלוש דקות של צער... באותו רגע השכן מת.

השכן הזה כל החיים התייחס אליו כאל מובטל, כאל ברברי, כאל לא שווה כלום והוא לא ידע שהוא חי בזכותו. כי שלוש דקות של צער לא היו מגיעות לו...

עומד מולך בן אדם ששבעים שנה שהוא קיבל בעולם הזה הוא שרף על לגיסי מליונים, הוא שרף אותם על להיות מנכ"ל בברה גדולה. הוא עומד לידך בגאווה ובבוז, ומתייחס לאברכים כאל טפילים. וכשהוא מגיע לשמים, מיד אחרי ההלוויה, הוא מחכה שמישהו יתייחס אליו, הוא רואה שאפילו לא מפנים לו את התור.

הוא אומר: סליחה, אני מחכה פה כבר הרבה זמן... אומרים לו: מה זאת אומרת, אתה מחכה הרבה זמן? 70 שנה אנחנו חיכינו לך, תחכה... מה בוער? והוא מחכה ואף אחד לא מסתכל עליו.

ותוך כדי זה צדיקים עוברים ועוקפים בתור, ונכנסות רכבות עם הררי מצוות לגן עדן, והוא נשאר מאחור מבזוה ומושפל ואז שמגיע תורו, אומרים לו: מה עשית בעולם הזה? הוא אומר בגאווה: "בעלים ומנכ"ל בצע כסף סחר בינלאומי בע"מ". "שאלנו מה עשית?" - "הלו, מנכ"ל...". "שאלנו מה עשית?" - "ואו מספר מה שהוא עשה, וכשהוא גומר לספר, הבית דין של מעלה כותבים: לא עשה כלום, בשלוש מלחמות נלחם הציל כמה אנשים מעם ישראל וזה היה שווה, הניח תפילין בבר מצווה, וצם בכיפור לא כולל שתייה... מעבר לזה שרף 70 שנה, תעבירו אותו הלאה, נראה אולי הצלת חיים שלו תעמוד לזכותו קצת לצנן לו.

הוא מסתכל לידו על האברכציק שכל החיים הוא צחק עליו ואמר: מי אתה בכלל, ולמה אתה לא מתקדם לשום מקום, ולמה אתה לא עושה כלום... והוא רואה שהקלדנים בישיבה של מעלה כותבים וכותבים וכותבים, ומוציאים מהשרתים כל מה שהוא עשה כל החיים, ומעמיסים ספרים ועגלות ורכבות וכל מלאכי מעלה עומדים בפניו וכבר הוא יושב בגן עדן.

ואז בשמים הוא מנסה להגיד לו שלום, אומרים לו: "תשמע, אסור לך להגיד לו שלום, בגלל שאנחנו לא רוצים שהצדיקים בגן עדן יראו את המשפחה או החברים שלהם בגיהנום, כי זה גורם להם צער, עשינו חציצה מוחלטת ביניכם, אנחנו לא מוכנים שתראה את זה". והוא אומר: "טוב, תן לי רק לדבר איתו, להחליף איתו מילה, תן לי להגיד לו סליחה, תן לי להגיד לו טעיתי". אומרים לו: "גם סליחה וטעיתי אי אפשר להגיד לו".

המדרש על המלים: "ויהי המקריב" מתאר לנו קצת מה קורה בגן עדן, כתוב (ש"ר ה"ט"ו) ⁶ "אכלו רעים, שתו ושכרו דודים". אם אנחנו שמים לב לפסוק הזה יש כביכול שתי רמות של סעודה. הרמה הראשונה: זה "אכלו", זאת אומרת בואו ואכלו, הרמה השנייה היא "שתו ושכרו דודים". כלומר ה' יתברך אומר יש פה שתי קבוצות בגן עדן, הקבוצה הראשונה אוכלים, אני מביא להם בשר, דגים, תוספות, קינוחים. תאכלו! אבל הרמה השנייה של המקורבים, אני פותח להם את הבקבוקים האישיים, אני משתכר איתם יחד, אני יושב איתם ועולה איתם.

שאלה יפה

ש"ת ממורנו הרב שליט"א

אבל אם משפחות אלו הרחוקים מהדת, אם לא יבואו להתארח בשבת קודש או בליל הסדר, הרי בלאו הכי יסתובבו ברחובות ובשווקים, ובכל רגע ורגע יכשלו בחילולי שבת ויום טוב ועוד עבירות נוספות. ועוד, שישבו עם חברים לא טובים, ויעסקו בשחוק וקלות ראש וכו'. ומאידך, אם יבואו להתארח בשבת קודש ובליל הסדר, הרי שנמנע מהם הרבה עבירות. ובפרט כשהם באים על דעת לשבת ולהקשיב לדברי תורה, ולקיים סעודת שבת ויום טוב, ובפרט בליל הסדר שיש כל כך הרבה מצוות, ויתכן שבמשך הזמן גם יבינו את דברי חז"ל הקדושים שאמרו שכן חורין הוא מי שעוסק בתורה, ובכך נרויח כפליים, גם סור מרע שלא עברו עבירות כמה שעות, וגם עשה טוב שקיימו מצוות והקשיבו לדברי תורה, והבינו את המסר התורני, שבאופן זה יש לשקול היטב את הגעתם, משום שבמצאות מנענו מהם עבירות וזיכנו אותם במצוות. ולכן באופן כזה ישאל מורה הוראה אשר יכוין צעדי על הצד הטוב ביותר, ויתכן שיש כאן השפעה חיובית לדורות כמו סמינר.

ומכאן יש ללמוד דבר נוסף, מה עדיף לבעל תשובה שהוא בעל משפחה, האם עליו להיות בליל הסדר עם הוריו והוריו אשתו או עם רבו שהזמינו לליל הסדר הקדוש, שבודאי יתעלה בו מאד מאד? והתשובה היא, שבאמת לא כדאי לנתק קשר עם ההורים, ואף שהם עדיין אינם שומרים תורה ומצוות, חובתנו לזכות אותם ולקרוב אותם עד כמה שאפשר, בדרכי נועם ובשפת התורה.

ולכן אם יתנהגו ההורים יפה, בכובד ראש ובהקשבה מלאה, עדיף לערוך את ליל הסדר עמם, והוא נקרא מזכה הרבים, והוא שורר ומורה, שזוכה להתנהג בשררה גדולה בליל הסדר, ומורה להם אמונה, מוסר, מצוות ומעשים טובים. אולם אם הם ממהרים לאכול בלבד, ואין אוחז קשבת, עדיף שיעשה בחכמה ויערוך את ליל הסדר אצל רבו, ואילו אצל הוריו יתארח בשביעי של פסח, וכיוצא בזה.

והעיקר שיעשה הכל בחכמה ובתבונה, ושלא יפגע אף יהודי ממנו, אלא יעשה הכל בסבר פנים יפות, אהבה ואחווה שלום ורעות, וכך פסק רבנו הגדול ראש העיר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, בשם רבנו הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זיע"א.

ההכשר הטוב ביותר למצות

שאלה: האם מצות מכונה כשרות לאכילה בפסח? ומה לגבי עבודת יד, איזה הכשר הכי טוב לקנות?

תשובה: כל הבדצ"ים מצויינים! ולאכול בכל ימי החג מצות מכונה, זה מצוין ועדיף, ובליל הסדר מצוה לאכול מצות עבודת יד בהשגחה טובה (ועי' חז"ע פסח עמ' קס"ט).

משמנים צמחיים בלבד, מועשר בשמן נבט חיטה ויטמ"ע?"

תשובה: שאלה יפה מאד. יש כאן כמה ספקות וסיבות להקל, ראשית, עיקר דין סיכה כשתיה הוא רק בשמן, ועוד, שהשמן הזה כבר התבטל מלפני פסח, ואין בו טעם של חיטה כלל, ואינו חוזר וניעור. ועוד, שאין בו טעם כלל ועיקר, משום שהחיטה התבטלה כבר עם כל החומרים הנמצאים שם (ועי' כ"ה"ה יו"ד סי' ק"ח ס"ק טו, וילק"ו ה'אלה"ה טע"ז פסח ח"ב סי' תמו ס"ק ז).

גויה בשלחן ליל הסדר

שאלה: אחי נשוי לגויה, ויש להם אף ילדים, וכעת הם רוצים לבוא אלינו לליל הסדר. האם נכון להזמיןם?

תשובה: אסור בהחלט! ולא יתכן להזמין לליל הסדר יהודי העובר עבירות, ועומד במדרו, וכאשר לא מזמינים אותו, עושים כעין מחאה לכבוד ה' יתברך על כבוד שמים.

וכן כאשר נמצא גוי בביתו, כגון המטפל באיש חולה וכדומה, יש להזהר מאד שלא יגע ביין, וכאשר יש צורך להביא מטפלת גויה לטיפול בסבתא המבוגרת, יש להעדיף להביא מטפלת זרה ממדינה אשר הנשים שם אינן נאות כלל, וכמובן שתלבוש כיאה לבית יהודי, בצניעות וכיוצא בזה. וכאשר אין צניעות כדון, כל הבית בסכנה, רחמנא ליצלן.

ולמעשה, אסור להזמין אה כזה לליל הסדר, ויש להתייעץ עם חכם, ותשועה ברוב יועץ. וכן יש להתפלל עליו שיחזור בתשובה שלימה, ושהיה לו חרדות חיוביות למען יחזור בתשובה, ואזי יהיה חרדי ותורני, ויזכה למות כבעל תשובה בשעה טובה, ואשריו.

אירוח אנשים רחוקים מהדת בליל הסדר

שאלה: עומדים אנו לפני ליל הסדר, וישנם משפחות שאינם שומרים תורה ומצוות הרוצים להתארח אצל משפחה דתית לחוג את ליל הסדר, ולאחר מכן לחזור לביתם ברכבים וכיוצא בזה, וירונ הרב שליט"א את דרך הישר בענין זה.

תשובה: זוהי שאלה יפה וקשה, ומורכבת מאד. וכמובן שאי אפשר לענות עליה בצורה כללית, אולם נכתוב קצת פתרונם, כדי שידע השואל כיצד לשאול מורה הוראה.

ובכן תפקיד האדם להרבות כבוד שמים, ולזכות את עצמו, את משפחתו ואת קרוביו, עד כמה שאפשר במצוות ומעשים טובים. ובדאי שאסור להכשיל אחרים בעבירות, והעושה כן נכנס בגדר מחטיא את הרבים, ועוונו חמור מאד. ולכן אם באים קרובי משפחה לסעודת שבת ויום טוב או לליל הסדר, רק בכדי לאכול ולהינות, ואחר כך הם חוזרים לביתם וממשיכים להכשל בעבירות, לא עשינו כלום, ואין טעם להזמיןם.

חבל להפסיד מצוות

שאלה: מי שמוכר את חמצו לגוי על ידי שמשכיר לגוי את מקום החמץ בקנין אגב קרקע, והוא לא נמצא בביתו בפסח, האם צריך לבדוק את החמץ קודם צאתו?

תשובה: כאשר החמץ מונח במקום מסוים, עדיין כל הבית חייב בבדיקת חמץ. אולם אם מכרו את כל החמץ שבבית, אין חייבים לבדוק, משום שאין חמץ בבית, ואין חשש של "בל יראה ובל ימצא".

אולם למעשה לא כדאי לעשות כן, משום שבזה מפסיד מצות בדיקת חמץ. וכשאין ברירה, ומקדים לנסוע למשפחה וכיוצא בזה, אז ישאיר חדר אחד שאותו הוא יבדוק וירויח בזה מצוה, וכמובן יעשה גם השבתת חמץ על ידי אמירת "כל חמירא וכי". וכן יקיים מצות שריפת חמץ. ואסור להפסיד מצוות.

עוד בענין הנ"ל (הגוייה)

שאלה: הרב אמר שמי שמוכר את כל החמץ שבביתו לגוי, ואינו נמצא בביתו בפסח כלל, אינו חייב בבדיקת חמץ, אולם כדי שלא יפסיד את המצוה, יבדוק שם חדר אחד.

ולא זכיתי להבין את דברי הרב, משום שלפי דבריו יוצא שמי שמוכר את כל החמץ לגוי כנ"ל ונשאר בביתו בפסח, אינו צריך לבדוק אלא מפני שחמצו של גוי עושה לו מחיצה וכו', אבל מי שאינו נמצא בביתו בפסח ומוכר את כל חמצו לגוי כנ"ל, לכאורה אין טעם שיבדוק חדר אחד, ואין יברך על הבדיקה, שלכאורה אין לו צורך בה?

תשובה: נכון מאד, אבל חבל להפסיד ברכה ומצוה שהיא פעם בשנה. ולכן לכתחילה אין לעשות כן, אלא רק מי שאנוס, או שיש לו חולי מסוים רחמנא ליצלן, ומחמת כן אינו נמצא בביתו, אז אין לו בדיקה ולא ברכה, אלא רק מצות השבתה, ופשוט.

ביעור חמץ הנמצא בפסח

שאלה: אדם שמכר את כל החמץ שבביתו לגוי, מה הדין אם הוא מוצאו בפסח, האם מותר לבער את החמץ, או שהחמץ הזה שייך לגוי ואסור לגעת בו?

תשובה: מה שנמכר לגוי אין חובה לבערו, גם אם מצאו בפסח. אלא למעשה, על ידי המחיצה אין חשש שימצא חמץ בפסח (ועי' מש"ב סי' תמ ס"ה יג). כל הדין שצריך ליבצע, הוא שמא יבוא לאוכלו (מש"ב סי' תמו ס"ה יא), וממילא כשהחמץ של גוי, לא גזרו ולא כלום. ובפרט כשהוא לאחר המחיצה.

שמן גוף שאחד ממרכיביו עשוי מנבט חיטה

שאלה: מה הדין למרוח בפסח שמן גוף כאשר אחד ממרכיביו הוא נבט חיטה. כתוב על המוצר כך: "עשוי

המשך מעמוד 2

מה ההבדל בין הקבוצה הראשונה לקבוצה השנייה? אומר המדרש: "אכלו רעים" - אלו בעלי מצוות, כל מי שקיים מצוות, כל מי שעמל לקיים את המצוות כל החיים שלו, כל מי שישב וקיים את כל מה שכתוב בתורה, לא עבר עבירות, הוא יישב בגן עדן ויהנה ויאכל. "אכלו רעים" - אלו בעלי מצוות, אבל "שתו ושכרו דודים" - אלו חכמי תורה. כל אלה שישבו ועמלו בתורה כל הזמן, אומר להם הקדוש ברוך הוא: לכם יש כרטיס מיוחד, אתם לא נכנסים לאכול עם כולם ביחד, כאן מעבר לגדר, מעבר למחיצה יש מקום מיוחד לאנשים מיוחדים כמותכם.

יעמדו צדיקים שכל חייהם הקפידו בשום פנים ואופן לא לעשות עבירות, יעמדו צדיקים שהקפידו כל חייהם לקיים את כל מצוות ה' יתברך, ועבדו על עצמם להתגבר ועשו את כל יכולתם בשביל לא להתלכלך בכללך הקטן של עבירה, אבל רק פרט אחד קטן הם לא לקחו ברצינות. מה זה הפרט הקטן הזה? את לימוד התורה. הם השאירו את לימוד התורה בצד בתור: קבענו עיתים לתורה. הם השאירו את לימוד התורה בתור: למדנו משהו כמו חצי יום, בשאר היום עשינו רק מצוות אבל לא רק למדנו. כשהם יגיעו למעלה והם יראו את שני המקומות המרכזיים שהקב"ה מארח בהם את הצדיקים, הם ירצו מיד להיכנס לחדר המפואר, לחדר הגדול. יגידו: מה, לי לא מגיע לפה אחרי כל העמל שלי?

יגיד לו מלאך השרת: במחילה מכבודך, אתה בחור טוב, אבל לא היית אברך, אני מתנצל.

הוא יגיד לו: אתה יודע מה עשיתי בחיים? אתה יודע כמה מעשי צדקה וחסד עשיתי? אומר לו: הכל טוב ויפה, אתה לא נכנס להגדרה של המלים: חכמי התורה. אתה לא יושבת ולמדת, לא הפכת את התורה שלך לעיקר. עליך אני לא יכול להגיד: "תורתו אומנתו". מי שעבר לפחות בצה"ל את ההגדרה של תורתו אומנתו, אני יכול להכניס אותו, מי שלא עבר את זה ישאר עם כולם בחוץ. אני מתנצל, מלכותא דרקינא? מעין מלכותא דארעא, מה שקובעים למטה, אני קובע למעלה, דינא דמלכותא דינא! אתה תשאר בחוץ.

אלו האברכים שלנו, שמחיים את הסוככים אותם, שבזכותם העולם קיים, שבזכותם עם ישראל חי, שבזכותם הצדיקים חיים. ושבזכותם גם אלה שבזים להם ונלחמים בהם חיים, אבל הם מעולם לא רצו מחמאה, מעולם לא חשבו על עצמם, הם עושים זאת כחוק.

שיר האברך לא היה ולא נברא, הם לא מכירים בו, הם לא מצפים לו. ובכלל, אין להם זמן לשמוע שירים, הם עסוקים בלתחוק את העולם... אנחנו הם אלו שצריכים לאחוז בצניעותיהם ולשורר בקול נעים, לא למענם אלא למעננו.

ילמד נא כל אדם את בניו מהי המעלה הגדולה ביותר ביהדות, ילמדו הם לכבד אברכים כראוי, ובעזרת ה' נזכה לראות את כל בנינו קודמים לכהן גדול בהיותם גדולים בתורה וביאת שמים טהורה, אמן.

ברוכים תהיו!